

C พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม

C4

เพื่อร่วมงานผู้ร่วมรับผิดชอบ “ไม่ใช่ผู้ช่วย”

ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 2013

ศูนย์ประสานงานส่งเสริมวิถีชุมชนวัด

สำนักนโยบาย

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย

Copy right: AsIPA Desk, FABC

AsIPA Texts are developed by the AsIPA Team

หัวข้อเรื่องในเอกสารคู่มือ AsIPA

- A การแบ่งปันพระวาจา
- B ชุมชนคริสตชนย่อย
- C พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม
- D การฝึกอบรมทีมงานอภิบาล

AsIPA C4

เพื่อนร่วมงานผู้ร่วมรับผิดชอบ “ไม่ใช่ผู้ช่วย”

บทนำ

พระสงฆ์เจ้าอาวาสผู้มีความสุขท่านหนึ่งมักจะกล่าวว่า “วัดของพ่อ เป็นวัดที่มีชีวิตชีวา พ่อไม่เคยมีปัญหาที่จะขอให้สัตบุรุษมาช่วยพ่อ เมื่อไรที่พ่อต้องการใครสักคน ก็จะมีผู้มีน้ำใจดีหลายคนมาช่วย ด้วยเหตุนี้พ่อจึงมีคณะกรรมการ องค์กร และกลุ่มย่อยต่างๆ จำนวนมากทีเดียว”

อย่างไรก็ตามคุณพ่อเจ้าอาวาสไม่ได้ตระหนักว่าสัตบุรุษอีกส่วนหนึ่งในชุมชนวัดนี้ไม่มีความสุขเท่าใดนัก

1. อภิปรายในกลุ่มใหญ่

คำถาม

- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับชุมชนวัดแห่งนี้?
- ผู้มีน้ำใจดีทั้งหลายที่ช่วยคุณพ่อเจ้าอาวาสจะรู้สึกอย่างไรบ้าง?

บทเสริม

- สัตบุรุษบางคนในชุมชนวัดนี้อาจจะรู้สึกว่าคุณพ่อเจ้าอาวาส “ใช้เขา” ให้ทำตามแผนงานของคุณพ่อเจ้าอาวาส แม้ว่าแผนงานเหล่านี้จะดีมากก็ตาม
- พวกเขายังคงเป็น “ผู้ช่วย” ของคุณพ่อเจ้าอาวาส และยากที่จะมีประสบการณ์ในกระแสเรียกการมีส่วนในงานและพันธกิจของพระคริสตเจ้า
- ด้วยเหตุนี้ วัดแห่งนี้จึงยังไม่เป็น “ชุมชนวัดที่ทุกคนมีส่วนร่วม” อย่างแท้จริง แม้ว่าสัตบุรุษหลายคนได้ช่วยเหลือคุณพ่อเจ้าอาวาสอย่างจริงจัง

ลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดคำถามกับเราในวันนี้ว่า

อะไรคือสิ่งที่คริสตชนในชุมชนวัดควรจะเป็น “เป็นผู้ช่วย” ของพระสงฆ์ หรือ “เป็นเพื่อนร่วมงานผู้ร่วมรับผิดชอบ” ในงานและพันธกิจของชุมชนวัด?

ก. “การร่วมรับผิดชอบ” ในครอบครัว

1. อภิปรายในกลุ่มรวม

คำถาม

- เราพบลักษณะของ “การร่วมรับผิดชอบ” ในครอบครัวตรงไหนในภาพด้านล่างนี้
- จะเกิดอะไรขึ้นถ้าคุณแม่ป่วย หรือคุณพ่อไม่สามารถทำงานได้ในสถานการณ์เช่นนี้ “ความรับผิดชอบร่วมกัน” มีบทบาทผลักดันให้ทำกิจการต่าง ๆ อย่างไรบ้าง?
- จงชี้ให้เห็นถึงท่าทีของลูกจ้างที่ทำหน้าที่ “ผู้ช่วย” ในครอบครัวว่าทำไมเขาไม่รู้สึกรถึง “การร่วมรับผิดชอบ”

บทเสริม

- สมาชิกทุกคนในครอบครัวจะพูดว่า “เป็นความรับผิดชอบของฉันที่จะทำให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุขและมีสุขภาพดี” ในครอบครัวที่ดี ทุกคนได้รับการเอาใจใส่ถึงความเป็นอยู่ที่ดีของแต่ละคน ร่วมสุขร่วมทุกข์ด้วยกันตัวอย่างเช่น เมื่อคุณแม่ป่วย พี่สาวคนโตจะไม่พูดว่า “ไม่ใช่ธุระของฉันที่จะดูแลน้องชายตัวเล็ก ๆ เพราะเป็นความรับผิดชอบของคุณแม่ ฉันจะช่วยเมื่อคุณแม่เรียกใช้ฉันเท่านั้น”
- คำว่า “ไม่ใช่ธุระของฉัน” ทำที่เช่นนี้แสดงถึงความคิดแบบ “ผู้ช่วย”

ข. “การร่วมรับผิดชอบ” ในชุมชนคริสตชนเริ่มแรก

ให้เราพิจารณาพระคัมภีร์และค้นหาดูว่า ผู้มีความเชื่อในชุมชนคริสตชนเริ่มแรกรู้สึกเกี่ยวกับ “การร่วมรับผิดชอบ” ชีวิตของพระศาสนจักรอย่างไร

1. จัดกลุ่ม 2-3 คน

- ให้เลือกหรืออ่านบทอ่านข้างล่างนี้ หนึ่งหรือสองบทอ่าน
- อภิปรายคำถาม
- หลังจากใช้เวลา 10 นาที กลับมารายงาน

คำถาม

บทอ่านต่าง ๆ เหล่านี้แสดงออกอย่างไรถึงชีวิตคริสตชนในสมัยเริ่มแรก ที่พวกเขาไม่ใช่เป็นเพียง “ผู้ช่วย” ของบรรดาอัครสาวก แต่รู้สึก “ร่วมรับผิดชอบ” เพื่อพันธกิจของพระคริสตเจ้า

- (1) กจ 2:1-4 พระจิตของพระเจ้าทำให้ทุกคนประกาศข่าวสารของพระคริสตเจ้า
- (2) กจ 4:32-35 การเอาใจใส่ดูแลกันและกัน
- (3) กจ 6:1-6 การเลือกตั้งสังฆานุกร
- (4) กจ 8:1-4,11:19-21 “สัตบุรุษผู้เป็นฆราวาส” หนีจากกรุงเยรูซาเล็มเนื่องจากการเบียดเบียน แล้วประกาศพระวรสารทุกแห่งที่พวกเขาไปอยู่
- (5) กจ 13:1-4 ชุมชนคริสตชนย่อยแห่งเมืองอันทิโอกรับผิดชอบที่จะนำข่าวสารของพระคริสตเจ้าสู่เมืองอื่น ๆ
- (6) กจ 15:1-4 สมาชิกทั้งหมดของชุมชนรับเป็นภาระที่จะยุติความขัดแย้งเกี่ยวกับพิธีเข้าสุหนัต
- (7) รม 16:1-6 รายชื่อผู้ร่วมงานของนักบุญเปาโลที่ทำงานเพื่อพระคริสตเจ้า

บทเสริม

- ชุมชนคริสตชนเริ่มแรกมีความรู้สึกเหมือนเป็นพี่น้องชายหญิงในครอบครัว พระเยซูเจ้าเองได้ตรัสไว้ว่า ผู้ที่ทำตามพระประสงค์ของพระบิดา เป็นมารดาและพี่น้องของพระองค์ (เทียบ ลก 8:19-21)
- สมาชิกทุกคนของชุมชนคริสตชนเริ่มแรก ทั้งบรรดาอัครสาวกและผู้ที่มีความเชื่อรับเป็น “บุตรของตน” ที่จะประกาศข่าวสารของพระเยซูในทุกหนทุกแห่ง ที่จริงแล้วในเมืองอันติโอกนั้นไม่มีบรรดาอัครสาวกอยู่ที่นั่นเลย ขณะที่คริสตชนเริ่มพระศาสนจักรที่นั่น
- สมาชิกทุกคนของชุมชนคริสตชนเริ่มแรก รับผิดชอบดูแลเอาใจใส่กันและกันและร่วมเป็นครอบครัวเดียวกันภาวนาเพื่อเปโตร เมื่อท่านถูกจองจำในคุก
- ตัวอย่างอื่นๆ ของการร่วมรับผิดชอบในชุมชนคริสตชนเริ่มแรก พวกเขา รับเป็น “บุตรของตน” ที่จะยุติความยุ่งยากต่างๆ ในชุมชน และมีส่วนในการเลือกสรรผู้ที่เหมาะสมให้เป็นสังฆานุกร
- ด้วยเหตุนี้ นักบุญเปาโลไม่เรียกผู้ร่วมเดินทางไปกับท่านว่า “ผู้ช่วย” แต่เรียกว่า “ผู้ร่วมงาน” และ “ผู้รับใช้ที่ได้รับการเลือกสรรของพระคริสตเจ้า”

บทสรุป

ในชุมชนคริสตชนเริ่มแรก สมาชิกทุกคนในชุมชนปฏิบัติตนตรงกับงานที่พระคริสตเจ้าทรงมอบหมาย และมีส่วนร่วมที่จะทำให้งานนั้นบรรลุผลด้วยความกระตือรือร้น ลักษณะเช่นนี้เราเรียกว่า “การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ”

ค. การร่วมรับผิดชอบในพระศาสนจักรเอเชียในปัจจุบันนี้

1. อะไรคืองานของพระศาสนจักรในเอเชียในปัจจุบันนี้?

- ให้อภิปรายในกลุ่มรวม
(ให้เขียนสิ่งที่ค้นพบลงบนกระดานดำหรือบนกระดานแผ่นใหญ่)

คำถาม

ในความเห็นของท่าน อะไรคืองานของพระศาสนจักรในเอเชีย ทั้งในช่วงเวลาก่อนและหลังปี ค.ศ. 2000 ?

2. มุมมองของบรรดาพระสังฆราชแห่งเอเชียเกี่ยวกับงานของพระศาสนจักร

- จัดกลุ่ม 2-3 คน
- ให้แต่ละกลุ่มอ่านบทอ่านข้างล่างนี้ กลุ่มละ 1 บท และอภิปรายบทอ่านนั้น

[บทอ่านทั้งหมดนำมาจาก “ศาสนและข้อตกลงของที่ประชุมสหพันธ์ สภาพระสังฆราชแห่งเอเชียครั้งที่ 5” (FABC) เมืองบันดุง อินโดนีเซีย ปี ค.ศ. 1990]

- หลังจากใช้เวลา 15 นาที ให้กลับมารายงาน

คำถาม

ในบทอ่านนี้ บรรดาพระสังฆราชแห่งเอเชียพูดอะไรเกี่ยวกับ “งานของพระศาสนจักร” ?

(ก) สถานการณ์ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจในเอเชีย

- “ภายในบริบทของการเปลี่ยนแปลง ยังมีความยุติธรรมที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย คนส่วนใหญ่ในเอเชียยังจมอยู่ในความยากจน ประชากรนับร้อยล้านยังถูกกีดกันจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ”
- “การใช้สภาพแวดล้อมอย่างเห็นแก่ตัว”
- “ประเพณีแบ่งแยกกีดกันสตรีเพศยังคงมีอยู่ต่อไป”
- “ธุรกิจการท่องเที่ยวยังเป็นปัญหาทางจริยธรรมและโครงสร้างสังคม” (ข้อ 2.2.1)

(ข) ข้อท้าทายของคริสตชนในเอเชีย

- “ปัญหาท้าทายเราคือ การประกาศข่าวดีแห่งอาณาจักรของพระเจ้า การส่งเสริมความยุติธรรม สันติ ความรัก ความเมตตากรุณา เอกภาพ และภราดรภาพ ในความเป็นจริงของเอเชียนี้” (ข้อ 1.7)
- “โลกของทวีปเอเชียต้องการคุณค่าแห่งพระอาณาจักรและของพระคริสตเจ้า เพื่อการพัฒนา ความยุติธรรม สันติภาพ และการคืนดีกันกับพระเจ้ากับประชาชน และกับสิ่งสร้างทั้งหมดที่ประชาชนชาวเอเชียแสวงหา” (ข้อ 3.2.5)
- “ให้พระศาสนจักรจัดการสำรวจและจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรมออกไปจากโครงสร้างและวิธีปฏิบัติของพระศาสนจักร ทั้งนี้โดยซื่อสัตย์ต่อคำสอนด้านสังคม” (ข้อ 7.3.2.1)

(ค) เมื่อไรพระศาสนจักรในเอเชียจะกลายเป็นของชาวเอเชียได้อย่างแท้จริง

- “โดยทางการสนองตอบความต้องการของประชากรเอเชียนี้อย่างที่บรรดาชุมชนคริสตชนกลับเป็นพระศาสนจักรท้องถิ่นอย่างแท้จริง” (ข้อ 3.3.1)
- “จุดศูนย์กลางของวิถีทางใหม่แห่งการเป็นชุมชนวัด คือ การกระทำตามจิตตารมณ์ของพระเยซูเจ้า นี่คือการติดตามพระเยซูเจ้าในพันธกิจการเป็นศิษย์ที่แท้จริงในบริบทของเอเชียนั้นเอง” (ข้อ 9.1)

(ง) พระศาสนจักรควรเป็น “ความเป็นจิตหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนย่อย ๆ”

- “พระศาสนจักรในเอเชียจะต้องเป็นการร่วมเป็นจิตหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนย่อย ๆ ที่มราวาส นักบวช และสงฆ์ ยอมรับและต้อนรับกันและกันเสมือนพี่น้อง พวกเขาได้รับเรียก โดยอาศัยพระวาจาของพระเจ้า (เสมือนศีลศักดิ์สิทธิ์ ที่มีพระคริสตเจ้าผู้กลับคืนพระชนมชีพประทับอยู่) ให้มาร่วมกันสร้างชุมชนคริสตชนย่อย ๆ ขึ้น (ตัวอย่างเช่น ชุมชนเพื่อนบ้าน ชุมชนคริสตชนชั้นพื้นฐาน และชุมชนแห่งพันธสัญญา)
- (ในชุมชนคริสตชนย่อย ๆ) “พวกเขาภาวนาและแบ่งปันข่าวดีของพระเยซูเจ้า ดำเนินชีวิตร่วมด้วยการเกื้อกูลกันและทำงานร่วมกัน เพราะพวกเขาเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน” (ข้อ 8.1.1)

(จ) พระศาสนจักรในเอเชียต้องเป็นเสมือนประกาศก

- เป็น “เชื้อแบ่งสำหรับการเปลี่ยนแปลงในโลกนี้ และเป็นเสมือนประกาศกที่กล้าหาญ ที่จะชื้อออกไปโพ้นโลก ถึงพระอาณาจักรที่สุดจะพรรณมาได้แต่ กำลังจะมาถึง” (ข้อ 8.1.4)
- เป็น “ชุมชนวัดและพระศาสนจักรของการมีส่วนร่วม เป็นที่ที่พระจิตเจ้าทรงประทานพระคุณ ให้กับผู้มีความเชื่อทุกคน ไม่ว่าจะเป็นฆราวาสนักบวชหรือพระสงฆ์ ใ้รับการยอมรับและมีบทบาทจริงจัง เพื่อพระศาสนจักรจะได้เติบโตมั่นคง และดำเนินพันธกิจให้สำเร็จลุล่วงไป” (ข้อ 8.1.2)

3. อภิปรายในกลุ่มใหญ่

คำถาม

อะไรคือ “งานและสิ่งที่ท้าทายสำหรับพระศาสนจักรแห่งเอเชีย”
ที่ยากที่สุดที่เรา กำลังพบอยู่?

สรุป

ภารกิจหลากหลายดังกล่าวของพระศาสนจักรในเอเชีย เป็นพันธกิจของพระคริสตเจ้าในเอเชียในปี 1990 และตลอดไป

พระคริสตเจ้าทรงเชื่อเชิญชาวเราให้เข้ามีส่วนร่วมในพันธกิจของพระองค์และร่วมรับผิดชอบกับบรรดาพระสังฆราชและพระสงฆ์ของเรา

การใช้เอกสารคู่มือ AsIPA

เอกสารคู่มือ AsIPA เรียบเรียงขึ้นสำหรับคริสตชนชายหญิงชาวบ้านทั่วๆไปในระดับวัด เอกสารเหล่านี้สามารถนำมาใช้ได้ผลดีที่สุดในการประชุมคริสตชนขนาดเล็ก ชุมชนเพื่อนบ้าน สภาภิบาลวัด หรือกลุ่มขนาดเล็กอื่นๆ ในชุมชนวัดก็ได้

เอกสารคู่มือ AsIPA ยังอาจนำมาใช้ได้กับกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในการสัมมนา หรือในวัด แต่ต้องรักษา “วิธีการการมีส่วนร่วม” อาศัยการทำงานในกลุ่มย่อยเป็นสำคัญ

ลักษณะเด่นของ กระบวนการ AsIPA

1. เอกสารคู่มือ AsIPA รับเอา “วิธีการการมีส่วนร่วม” มาใช้ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนจะแสวงหาและค้นพบด้วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. เอกสารนี้เรียบเรียงขึ้นมาในลักษณะที่ว่า ผู้นำกลุ่ม (facilitator) อาจนำมาใช้ได้ด้วยการเตรียมตัวเพียงเล็กน้อย
3. ผู้นำกลุ่ม ควรจะปฏิบัติตามเอกสารคู่มือนี้อย่างเคร่งครัดที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าประชุมมีส่วนร่วมตามที่ระบุไว้ในเอกสาร
4. ผู้นำกลุ่ม จะไม่พึงพอใจกับคำตอบเพียงคำตอบเดียวต่อประเด็นคำถาม แต่สนับสนุนให้ผู้เข้าประชุมแสวงหาคำตอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิค “แบ่งปันกับคนข้างเคียง” 2-3 คน (Buzz groups) จะช่วยให้มีส่วนร่วมได้มากขึ้น
5. บทเสริม อาจช่วยเพิ่มเติมจากสิ่งที่ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มได้ค้นพบแล้ว และสรุปประเด็นสำคัญ
6. บทสรุป เจตนาเพื่อใช้เป็น “การให้ข้อมูล”

AsIPA

Asian – Integral – Pastoral – Approach

กระบวนการอภิบาลแบบบูรณาการของคริสตชนเอเชีย

คณะพระสังฆราชแห่งเอเชีย ได้ประกาศในแถลงการสุดท้ายจากที่ประชุมสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชียครั้งที่ 5 ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ว่า ชุมชนวัดและพระศาสนจักรหลังปี ค.ศ. 1990 นี้ ต้องเป็น “พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม” เป็น “ชุมชนวัดที่เป็นจิตหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนคริสตชนย่อยๆ” พระศาสนจักรที่เป็น “ประจักษ์พยานถึงองค์พระคริสตเจ้าผู้กลับคืนพระชนมชีพ” (FABC 5 ข้อ 8)

ประเด็นปัญหาก็คือ จะสนับสนุนวิถีชุมชนวัด หรือ “วิถีทางใหม่ของการเป็นชุมชนวัด” นี้ได้อย่างไร ฉะนั้นในปลายปี 1993 โดยการสนับสนุนร่วมกันของสองสำนักงานในสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย (FABC) คือ สำนักงานเพื่อการพัฒนามนุษย์ (OHD) และสำนักงานเพื่อกิจการฆราวาส (OL) ได้จัดการประชุมปรึกษากันที่กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย และเสนอให้กระบวนการทางด้านอภิบาลสนับสนุน “พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม” ในเอเชียว่า AsIPA ซึ่งย่อมาจาก Asian Integral Pastoral Approach เอกสารคู่มือ AsIPA ของโครงการฝึกอบรม มีแนวทางปฏิบัติตรงตามชื่อดังนี้

Asian

โครงการนี้ต้องการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย และช่วยคริสตชนเอเชียให้เผชิญชีวิตตามแบบชาวเอเชีย ในแสงสว่างแห่งพระวรสาร

Integral

โครงการนี้บูรณาการให้เกิดความสมดุลในชีวิตคริสตชน ระหว่างชีวิต “ฝ่ายจิต” กับชีวิตทางด้าน “สังคม” ระหว่างชีวิต “ส่วนบุคคล” กับชีวิต “ชุมชน” ระหว่างชีวิต “ผู้นำทางฐานันดร” กับ “ผู้ร่วมรับผิดชอบที่เป็นฆราวาส”

Pastoral

โครงการนี้มุ่งเน้นการฝึกอบรมฆราวาส ในพันธกิจด้านงานอภิบาลของพวกเขา ในชุมชนวัด ในพระศาสนจักรและในสังคมโลก

Approach

กระบวนการของเอกสารคู่มือชุดต่าง ๆ เหล่านี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือ ทำให้งานอภิบาลในชุมชนวัดมี “พระคริสตเจ้า” และ “ชุมชน” เป็นศูนย์กลาง นอกจากนั้น ยังเป็นการโน้มน้าสมาชิกที่ร่วมประชุมกลุ่มให้ค้นหาประสบการณ์ “การเป็นชุมชนวัดในวิถีทางใหม่” นี้ด้วยตนเอง